

ԽԱՐԵԲԱԿ

ԳԻՆԵԷ 10 Կ. ԳԱՆԱՐՆԵՐՈՒՄ 12 Կ.

1909, Հարաք, Յունիսի 13 - ԻՆ.

ԳԻՏԵԼԻՍ. №24.

ԿՈՆՄԱՐՆ ՈՒ ԲԱՔԸ ՓԱՆՁՈՒՄ ԵՆ, ԵՐԷ ՏԵՆՆՈՒՄ ԵՆ ՏԵՐՈՋ ԿԱԸ.

ՀԱՅԿԱՆ
ՊԵՆՏԱՆ

1. Ընթացիկում. Գրածներ, ինչքան մեզ սրբանոր
 գովել, ունի է, չեմ տես! Էլ ճանաչումս ինչ
 չանել:
 Ասվածներ. — Ես ինչ ասեմ քեզ, ինչքան
 էլ միտներ իրենց ասեմ:
 Միտները. — Ինչեք էլ մեզ ասե՛ք,
 չոք սնեց եղբ.

2 Ապուստոսյան ինչքանց է ապաստոս անուշիները Քիջիտի վերաբանոււմ:

3. Կ ա ղ զ ա ղ ա ն ը ք ա ն ն ա ն ն ը ը ը.

4 Աստուծապաշտ է ներկանայ երկցիտները.

R.T.S.

Շ Ա Ր Ո Ւ Ն Ա Կ Ի Ո Ւ Մ Է

4 Տարի

Պ Ա Ք Ա Բ Ա Լ Ա

Որդիազանական-աստիճական շարժաթղթերի

4 Տարի

Բ Ա Փ Ա Ն Ո Ր Դ Ա Գ Ր Ո Ւ Ք Ի Ի Ն Ը

Նոր գրություն բամբակաբույսի բերքը ստանում են № 1-ից

Տարեկան գինն է Քիֆլիզում 4 ր. | Գուրար և Արասանման 5 ր.
 Կևս տարանը » » » 2 ր. 50 | Կևս տարանը » » 3 ր.
 Երազարտիները բաց է՝ նրբ փակ չէ, եւ գտնում է Մոսկովսկայա փ. № 19
 Մեք հասցէ՝ Тифлисъ, Редакція «Хатабала»
 Արասանմանից՝ Тифлиъ (Caucase) Re'daction «Khatabala»
 ՍՊԵ. Նրասարակող՝ ԱՍՏ. ԵՐԻՏԵԼԵՐ

ՆՈՐԻՆ ՎԵՂԱՓԱՌՈՒԹԻՒՆ

ԵՆՅՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏՐՈՒՄԻ ԵՒ ԿԵՌՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀՇՅՈՑ

ՏԵՐ ՏԵՐ ՄԱՏՔԻՆՈՍ ԻՅ

ՎԷՂԸ ԺԱՄԵՆՈՒՄ Է ԹԻՎԻԼԻՅ

Որդիական յարգանքի և սիրոյ հաստատիւններ յայտնում ենք համազգային ընտրեալ Վեհին, Վեհին ուր Իր բաղձալատտակ կեանքը, զործն ու միտքը նիրած է կեղի հայ ազգի բարբորութեանը. հազարաւորների հետ մենք ևս միացնում ենք մեր ձայնը՝ Վեհ, Գու բարի եկար:

ԿԵՐՈՒԿՈՒՄԻ ԶՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Իս անցի ի գարմանայ իմում. քե՛ս ամեն մտաղ սոս ես, հօտ. Էս իմանի քե՛ր»
 Էս էլ իր իմացի, վուր ստում է՝ «Էս մի անխոր զմեզ ի փորձութիւն»
 Իմացած կու լք բան, իմացած կու լք, շունքի Նէր սիրամայր, հային վուր էզեղեցական բաներումն սաղմուսն ու փամպիլբըրը, ճաշուցն ու շարականը անգիր չը գիցեանայ, բաս էլ նա ինչ թաւուր հայ կու լի:
 Ան արա մէ հայ շանց տէր, վուր սիրացու էրած չի:
 Արա մէ հայ էլ շանց տէր, վուր ցոցիկոյ ցոցիկոյ բանիք գուս չառայ,
 Էս ընչեմէն է, էս էնգորմէն է, վուր միւր սիրացութիւնն ու ցոցիկոյութիւնը մէ հանգի ինք հետք անուստ Մաշ:

Ամա իս վուր տաի թէ իմացի քե՛ս, Սոցմունի Էս խուսկիր, վուր ստում է՝ «Էս անցի ի գարմանայ իմում քե՛ս ամեն մտաղ սոս ես, հօտ. Էս ինչի տաի, էս էնգոր սաի վուր, գուր էլ իմանաք, թէ մեանկ գուր չիք վուր պօղեակուրի հանդէ խուսկիր զիպք ու իս էլ իմ փային գիցիմ»
 Աստում զորմի ձիք հօրն ու մօր հօրուն Ամին:
 Էս էլ էնգոր տաի, վուր էն էլ տաիմ, թէ միւր մէջ ոչով չը վիկեանայ ու էտօրայ եղնեն տուտուց-տուտուց բանիք գուս. չառայ, խալիխի շիտիխ սիրոյ չը պիտայի, թէ տեւէք, տեւէք իս էլ զարցանիցա-մազանիցա իմ էլի ու էտուս համա էլ Էսնեց իմ խոտում, վուր իմանաք թէ իս էլ իմ միմն ու ցոցիկոյ:
 Համա սիբիլ ին միւր միմինն խո-

տայիքը, — միւր ցոցիկները:
 Տիրացունքը, սիրացունքը ու էն էլ մզգի սիրացունքը:
 Մէ տաիք, տաիք ու կէս չէ անցի Էս օրեմէն, իր վուր միւր փիլիսոփուէքը զինիները շարժում էին մէկգմէկու, խիցներին զօս էին տաի ու Ամեանս Հասց Կաթիլիկուսութիւնը, նրա պատերը հուզի չիղ էին հաստարում, ու արմատներէն էլ՝ տաշք արժանանում:
 Մէ տաիք, տաիք ու կէս չէ անցի, վուր միւր ցոցիկները զլինները պատուում էին շանց տալուս վուր Կաթիլիկուսը, ան կաթիլիկուսութիւնը էլ էն չէ ու չը պիտի ըլի, վուր ու երեւոյց համա կաթիլիկուսութիւնը գրօշ չածէ:
 Դիտա, մէ տաի չէ անցի:
 Ձէր էն շարեայ լափշիքը (Կոշիկները) միւր ցոցիկները էլի ին հարմում, շունքի չէ մաշի:
 Աւ ինչի էին էն շարք էտուէք խոտում, շունքի մօզա էր, ոյ ուրից տուտուց-տուտուց բանիք շատ կու տալ տալ, նա ուրից խեղք ու շիւրքով էր ստում ու էրեւում:
 Աւ թէ մէկը ի ճնէ մէ թուց տուց էր, պա վրայ աւելցնում էր ուրիշ տուտուցութիւն էլ ու ստանում էինք Էն՝ վուր խալիխը ու հայեթուս մէջ տուտուցութիւնը գիւնբար-դուրերնատարու արիւղանիլի պատանուրէլիք հանդէ պարտաւարական էր գտնի ու թէ մէկը տուտուցութիւն չանէր, նրան արմատն ու խեղձ էին կանչում, բանիցի խաղ՝ ու գծելի նընդիւր էին մտում:

Աւ հասց Աստուածազաւա ու Գրիտուտալախ խալիխ էլ յում էր ու մարտում էս մարքրիաները:
 Հիմի՛ն
 Հիտի ինչ է էլի:
 Կուշիք, էն ինչ վուր պիտի ըլի:
 Ի՛նչ պիտի ըլի:
 Աստում կիւր տայ միւր սիրելի Կաթիլիկուն, վուր գարուշ էլաւ ու Լուստուրչի Թախտի վրայ նստիլք բնութանից, այ ինչ էլաւ:
 Երեւոյս միւր ցոցիկոյ, վուր օրօքը ընէն սիրացու էր, էտօր գծի հանդէ զէս ու զէն է նընդում, Լուտի գալի, Էնդի վաղուս, արան ստում, նրան սաղաչում, թէ ինչ է իրենք էլ մէ բանի մէջ նընդին, գունէ Կաթիլիկուս կալիկիքի ձիւնոց կուղին բունին ու

ինչի կն էս անում, չունքի փութի ախի է, կիճի խոյրեր կայ մէշտիբը:

Ու խօսեանս իրանց անխախտութիւնը էլ չի անց կենում, տեանս, փութի իրենց էլ չի սոսց ասածսիրն յիտի կանտիբը քառիք ին ընթանում, չունքի ուրիշ պարտիի շէններ ին գրտի էս սասնաթիս դիփուներ էլ ու էտու նամա էլ... էտք իրենց էն շատիս խուտիբը, սասանիբը, գուբիբը, արարքիբը մոռացիլ ին ու էլի ին փէշակն ին մանրիբ գրտ, էլի տիրացութիւն ին ու գում անի, չունքի յիտի իրենց սակուծար աշխոյ տեանս, փութ իտոյց սակի բարտար տիրացութիւն մէշն էլ:

Այ, այ թէ ինչի իմ մակիս մէշ պանում Սոքանն Իմաստունի խուտիբը թէ՛ ախ սասցի ի գաւառնայի իմում թէ՛ անխնայի մտոյ ասեճէ. հուէ: Ման:

Հիմի դուք էլ ինձ լսեցէր, ինչ փութ ասին անգամ գրէք: ձիբ կիցուծը շատ մարթիք կու տեսնիք, շատ բան կու լինի, նամա օչովուն անգամ չանրի, օչովին էլ տաշի խոփիք, օչովին էլ դուչ ու նորար շջտանար, խիթիբիբ չկորսնիք:

Կենց ժամ էկէր, փունց փութ ձիբ սակուծար գորդին ձիգ ձամփա է շանց տայի:

Համա յիտի գիցիք թէ էս ինչեմէն էլու էանց: Չորտ թիւնմէն:

Ընչի, չունքի՛ Ռասուձ պահէ միր Կաթիխուտին, էս սասնաթիս զորտուր է ու չունքի միր էն մէկէլ տարուայ ցոցիտիին էլ էս սասնաթիս ու էն շատն էլ փունչէլ էին ու փունչէլ ին:

Ու ինչի խաթրու միր ցոցիտիբը էն շախր էանց էին ու յիտի էանց:

Վասն փորի. փունց փութ ասում է Անդրեարտիտոս մարգրէլ փիլիսոփէն: Էս բանի նամա միր պիտիբը ուրտխանայ ու էն թուտու մտքիկերանց ըուշէքուծը բունը, կարենցնիբ խալխին ու սախր թէ, այ խալի, էս մարթի Էրիտու տարի տասը ինչ էր ասում, յիտի կի ինչիբ է ասում ու թէ էն շախր ու թէ էս շախիէլ սքուն չը պիտիք նաստայ, չունքի էս մարթի փութ էական իրա հաւասանը, իղիէն շուտ շուտ ու շատ շատ է փոխում, քանց թէ Տարի շարիքը, բաւէլ սքանք ինչ մարթիք ին:

Ռասուձ կից տայ ասի, միր Կաթիխուտին, փութն էլ էրուց շուրհ է անում միր քաղաքը, Էնգու նամա ուփութ, փութ ջեր Պարեբուրէ փոք փութ տեանէն իրա զորտի խոսից էս միր՝ մինձ մինձ փիլիսոփէի գիւնեքի մէշ էլ քամ զուգր:

Այ թէ միր Նորուր Տէրը կարենայ փոխի ու էշահանի սեպղիների սէ Նորիբը՝ Մէրտը փարթապիտի անիփերտասանի էրկէրեսութիւն, Ուրեմն փոխ չուրպիսութիւնը, Սուրբասի յամասուսութիւնը, Բարկինի յիմարութիւնը, Յուսիկ է կարողուտի փուղակուլութիւնը, միր Սամբուրի Նապիէլութիւնը, Աչոտի է կարողուտութիւնը, Էուզաբիբը Ներսէս է կարողուտի անշուքութիւնը, Կարապետ փարթապիտի սասուանիքութիւնը, Եղիշէ Մուրադովի փոզաչիկութիւնը, Մուրադէլզովի փոխտարթութիւնը, Չաւէն Նայր սուբի փոզապիլիքութիւնը, Անանիա է կարողուտի անբանութիւնը, Աչուց արճիի անշուք յիտարութիւնը, միր չկուրի արպուչիտիլ-լարթապետների անխախտութիւնը, կոստիտուրների աշխատարկութիւնը, Մինտի պարեսութիւնը, զորանպիւնների աշխատակութիւնը, Երեւանիբների տարթութիւնը, իրիցփորների մոմակուլութիւնը, միր խարաբների տեսութիւնը, զորոնքի գորդիներ, պուրիցիտիւնների անհետացանութիւնը ու նայ տակի անիլլութիւնը, էն շախր էս, Ռասուձ գիդենայ, էն Շափտարթի, ինչ թէ փառք ու պատիւ կու տամ միր Վեհափառ Կաթիխուտ Մաթէուս Իգմիբիւնանի, փութին նա պրտան է սպապանա. Նազուրթի, ու արշտուտ պատարաք գիդենայ, կիցս էլ չիմ ինտիլի ասի խաթրու, ու էշամանն կի չէ՛ Էրտուտեղէ էլ կենամ, չունքի իմ սակուծար աշխոյ տեանայ Վէշի զորուսիբը, փութ ջեր էտար չնասած, միր ցոցիտիբը տիրացուներ դասուն, արն էտուր կըր ինչ կլին, ինչ:

Վասպար Կարամազեան

ՓԱՄԱՐԱՆԱԶԱՐՄԱՐ ԱՌՔԻ

Կացնի ծնողը Արամազին ծառիք զակատ զնայի, Թէ խիտ անգրիլ ի անիւնայ Կոտորում է նա նոցա:

Արամազը կացնին կանչեց նրան խիտ Նաք ու փորց արեց. Կաց նա սասց. որ ի կու կիբը Տ՛իլ նա չէնց էլ ծառիք:

Այն օրից էլ խնդ՞ ծառերը, Էրանց բաւած լիզոնները, Ըրտ տանում ի կացնի նարած, Որի կոթն է իրան. սամ:

Ածորդ

ՆՈՐԻՆ ՎԵՆՍՓՈՒՄՈՒԹԵԱՆ ԳՈՍԱՅԵԱՆ ԱՌՔԻԻ

Էջմիածնից մեզ գրում են, որ Ամենայն շայց Կաթիխուտ զարտասան անձամբեր է ուրախուտը պատում է Սուրբենան արհիւ, նա զիբը ցիբի նախագութիւն չունի, որդէպի փութը է ազգային գործերը քաղ կարգին է նարկին յանձն նորին Վեհափառութեան:

Որովհետ էջմիածնի գրանարանում այժմ մինչև երկու թագուրում, ուստի նորց է ծագում, թէ արտադր զամեն Կեն ընդունելութեան է անման ծախքերի նամար Եւպիստոլոսներ խոտացել են իրենց կողմէ կողմէ տեսած զամարներց, տանեան նազարներ տայ փայրին, ի՞նչ էանքն է Սիտիլ նամանոցութեանը փերիտեր է պրոգ պիտի զակլալ ժիբի կտայ, արհիների բարեկամների անուսով է 25 տակուտ:

Որովհետ օրիտար մարջ նազիլ թէ էջմիածնի ձեռնարանում այսուհետ նամաձայնի Յնայ սուրցիլ կամ տեսուչ ի նշկատ անհնար, ոչ միտո փութի ապրեցութեանը մնալ օտանոց մանուկների մասարաբարտականք այլ է ան սարտաքին ապրեցութիւնը, որ օտանցել է ասուտարակ էմանոցն զսակուսութիւնը՝ ուստի նորց կայ տեսուցու նարկին պլանի ձառաջնորդներ:

Թիֆլիսի քառանկարի շատերը, որոնք Յրիստիան օրով Տախար մի շախի խոչ, կամիլուկայ, տարաթիւն է սկանալուտներ էին անգր բերած, է որոնք այժմս իրենք էլ սամաում են իրենց օտանց՝ արտաշանները, որ անանցել է նարեբարտը քուրիները աքցին, իսկ իրենց արածը նորն ինչ գրոշ էլ չարթէ, օգուտով Կաթիխուտ շորտարք զարտաքց, զեմիւտ են Վէշի խնդրելով՝ մի կնոջակ հրատարակել, որով քորոքին էլ քրանչանազուրի ան է այլ քրանչանները նաւարկով ձայնի տայ է ստացած զուսարը տարանցիներին ուարդիլ:

Նոյն քառանկար է միւսներն էլ Նեքո, մի ուրիշ Կարաբարով զիտում են նորին Վեհափառութեան է ինդարում, Թոյն յոյ իրենց Բարեգործական, Դրամաթիքական:

Լոյս և Օգոստոս Գրեկները տարածող ընկերութեանց անդամարեւել: Որովհետև առաջ են բարեգործութեան անկ և իրաւարէր չունեն:

Մեր թիւի հոգեբանութիւնը in corpore մտածում է դիմել Վեհին, որպէսզի իրաւարէր ունենան չարեան դիւր ու լրացող հարցադա: Ստաստիսիան ջրջ է ստիպու որ մեր աւերակներէն տասնէ կէս կէս հարիս և այն էլ երբեմն փորցում է ինչ ընկած չարեան դիւր կամ թիրք լինի, այն է կարգում իսկ Կաթակա Անտոն-ը անմիտակ, որովհետև կուզեն իմանալ: թէ որտեղ և ինչ մտել կայ:

Թիֆլիզի երեցիներէն շատերը դիմելու են Վեհափառութեան ինքնակրթական տարի նշանակել թիւսական արհեստներէն: որովհետև միջին տարիներս կենդանիներ ոչ ոք չէ յանձնում—ուստի և արհեստներ համարես թէ չեն ունենում:

Մի ատար խումբ նայ արտորդներ, մտ 30,000 հոգի խմորահարչին ինքուարգիզ դիմում են Վեհափառին, ինքուարգիզ կնոջակ վերացնել ամուսնութեան համար երբ-տասարներէն պրոնունչող ստղծութեան վիշակները: Օրիորդները պատահաբար-նում են այսպէս:

—Անտոյ այն էլ մեզ նեա ոչ որ չէր ուզում պատել: քանի որ մեր երիտասարդները առաջ արջներ են ապրելով— առկի էման են նստածում կեանքը ապրելու որ այդ արիւղին էլ նստելու եկու, ոչ միայն ոչ որ չէ ուզում պատել: այն իսկի մարդ էլ չէ հարում: որ ինքուղ եզով շինել, շահարար թէ մենք էլ կը ինքուարգիւն: մենք պատրաստ ենք Վրոյ դուրս այն կանանց որչա, մեր ամուսնիների տասարանները կրնի:

Հայ վարձակներից շատերը արջն փախել են Թիֆլիզից հեռաւոր դիւրի: որպէսզի Վեհ իրանց շանտ և իրանց անդրափառութիւնը անմամբ չտեսնել:

ՄԵՐ ԿԱՐԿԱՏՈՐԱՆԵՐԸ ԿՕԵՄԱՆԵՐԸ ՓԱՅՁՈՒՄ ԵՆ

Երկու տարին լրանում է, որ էլ— միամիտը սպասատկութեան է կենթարկւած, իսկ առկի վրոյ աշտեղ ըուն էր զրել ու ապակների մի այնպիսի խորակ, որ ազգային սրբավայրը դարձրել էին անտարգանաց տեղի և ծիծաղի առարկայ:

Այժմ, այդ սրբավայրի Գեորգ զայնու է բազմելու Լուսարդի Գահի վրայ:

Նա՛ որ յայտնի է որպէս կարգապահ և անմուրաց, անմուրաց մինչ այն աստիճան, որի նամար վաստուութեանը կարող ենք արտասանել Աւետարանի հետին բաժ զայնն իւր դրել ի վերայ ոչխարաց խօսերը, հարկաւ պիտի փայտել կոշտաներին, անեղես, անուամթ, անիթիզ տարուկներին, լինեն զբարթը նամայարանական վարդապետներ, թէ մասնագուարաց թագափոխներ, Եւուզգարդեան սոցիալիստներ, թէ մակարոյձ յեղափոխականներ, կակարգուար պաշտօններ, թէ անկակարգ, անարար այտներ ու փայտներ:

Խարազարը մտքին ճանախով առն է արթից, իսկ զուր այլա ու ապակաց արարէր: առկալի կոշտաները պիտի նայածին այն տեղից, որ բարդի բերումը, թէ նախաստանութեանը, կըչաւած է մեր մտաւոր-բարոյական-ազգային կենդրոնատեղը լինելու:

Առում են թէ փայտում են, իրապարակից հեռանում են զրանը:

ՄԵՐ ԷՂ ԿԱՆԵՐ, ԿՐԿԻ ԿՈՒՐԱՆ:

- ՃՈՒՐՆԱԿՆԵՐԸ ԵՒ ԳՐԱԿՆԵՐԸ
- Գարն Մեղսուր, մը էր դնում:
- Փարսիստների է զրագւաների ժողով:
- Եր լինի, ինչ գործի համար:
- Կուտում եմ:
- Ինչ կայ ընդհանուր քո և ժուրնախաների:
- Ինչպէս թէ չկայ, ես լրացներին նիթ չեմ տակ:
- Ինչ նիթ և երբ:
- Ինչպէս թէ ինչ և երբ, չեղց անցելով օրը ես չեի որ ինչպիսի մի խարսրութեան թէ այնինչ ժողովուստ պատել են մեր փողոցում:
- Նո՛ւ:
- Ի նորիկ եղարջ:

- Ես անտում եմ ժուրնախաների և զրագւաների ժողովի մասնակցներ:
- Ինչ կայ, ինչի ես, անտում, այնպիսի թեկ չու չես տար:
- Յամենայն դէպու կըրայր, ամօք էլ, երբեւալ ժուրնախաների և բառասանաւայ զրագւաների նեա զուրս զու և տակ, թէ ես էլ մտցանից եմ:
- Նրանք իսկի այդ մասին չեն նարցնում, զու որ թեկ ընդգուսում ես, նրանք ինչ գործ ունեն:
- Բայց գործ չեն պահանջում:
- Իսկի, ժողովներն մասնակցողներց 60%, նախակ անդրակա մարդիկ են և ոչ թէ ժուրնախա և զրագւա:

—Երանի դիմում, թէ ինչն զու էլ տարմն քանի մէջ զուրի խառնում ես, կուրամ զրագւի պէս անեն տեղ ընկնում ես. զու ինչ մարնախա կու զրագւ ես:

—Ի՛նչի, ինչի ես արգակ կողար կուրիս խառն: եթէ ես զրագւ չեմ, էլ մի է զրագւ. տանք ճիշտ է ես, ես պինջ չեմ տակ տակու, բայց իս զրան ունեն, կուրիս ջրջ կը տամ:

—Մի թէ կարծում ես, թէ անտուկները զրել, զրագւ նեա մանթ լինի, կամ մարնախա շակչութեան անկ միենչու և թէ զրոյ և ժուրնախա լինի: կամ թէ չէ եթէ յանձնի խարսրաններում լինես: Նորիպէս թեկ կարող ես ժուրնախա կուրի:

—Գարն Ազայան, այդ ինչ էր անում, ժրագից իտեար որ Փրոն մասանները մարնախա և կամ մասան փայտները զրագւ:

—Իսկի էլ չեմ իտեղի:
—Հուպ եմ միջեր են մասնակցում ժուրնախաների և զրագւաների ժողովում:
—Ամեն մի թեղի փայտն ինեա ինեա զրագւա և մարնախա է անում, ես զրագւում մեղաւոր եմ:

Առայժմ անք տեղեր էին զանում, երբ կանարք մեջ բազղ չէին կարող գտել, յետոյ վարձակու եղան և այդ է պատահար, որ ինչու մեր ուսումնասիրները արբանցիկ են վերածել—ո՛վ առա ուսուցիչ և գտել: ապւան ու նարեղի իրեն մանկավարձ և անտում: Մի մանկակ էլ անտար ինչ պրիկաչչից, զուարի աշխերս, պետար ու նաթ մարտ, զուր ու զուգուրիս ես, ընկերը վեր արեցին— զիտանա, արարես եղան. ինչու էլ ամեն էր զիտակ, իրան զրագւան է նամարում, ամեն մի թիւրուս մարնախա. ես ինչ կարող եմ անել: զրա համար էլ նարեղար է նամում, քանի որ նամում չունեն մարդիկ ինչու ինչ կարող եմ արել:

—Ինչ քանակ էր զրում լրացներում:
—Նայած թէ երբ է տարիք լինում, օրինակ անցելով տարի մտարբերում էր մեծ անկեր որ եկու, ես այն մասնակ զիտակ էի, այդ անկերի մասին զրեցի: Մրակին, յետոյ ինչ տարի առայժմ մտարբերում էր, Աւախան թարգման խաղում էին ընկեր քանի, ինչ էլ մասնակցում էի, յուշարար էի, այդ մասին էլ զրեցի կարծեմ Վերայրուսում, յետոյ էի եմ զրել: մեծ մտարբերում, բայց զրել եմ:

—Ուրեմն զուր վարչական զուր և ժուրնախա էր:

—Ի նորիկ եղարջ վարչական, քա խա յոր չեմ:

—Ձեր յորեկանի օրը արեմե մասնում է:

—Իմ թեում է, որ մասնում է, բայց ինեա մարնախա զիտել է, զրագւաներն էլ ժողովներում են գտել:—Նպեթ է ճամաշանն յորեկանա կատարել, եթէ մարդեր չխարգուեն:

Ազգայնական

ՅԻՇՇՆԱԿՐԵՆ

ԶԲՕԱՆԿՆԵՐՈՒՄ ԹՔՓԱՌՈՒՄ

ՕՐԻՈՐՆԵՐԻ

կրօն	1
Մերոյ երգութեան	5
Հայոց լեզու	1—
Հայերէն կամպիլեմենտներ	4
Ռուսաց լեզու	2—2
Ռուսերէն կտարակ	4
Ճիղիկ	1
Անաստիա (մարզակազմ.)	5+
Երկրագիտութիւն	0
Փոքրգաղափարութիւն	12
Վասիլյարութիւն	3—2
Մերագրութիւն	5+
Ձեռագրք	2—3
Աղբյուրութիւն	4
Հայոց պատմութիւն	1—2
Լոգիկա	0
Դասարկարանութիւն	10
Վարք (յոյժ գովելի)	5+
Բաց ինքզնի գրասեր թիւր	268
Բաց ինքզնի գրասերներ	”
Բաց ինքզնի անդէլու և ժամագրութեան	”

Թիւներ, այն էլ կարկտատան անձերի պատճառով 1
Դասարկար փոխում է, բայց ասոր պատուով:

Դասարկարակուհի
օր. Թախտաղանց
Տեսուչի
տիկ. Ջրասնր Սարբողանց
Վերահսկիչ՝

ՆՈՐԻՆ ՊԱՅՄԱՆՈՒՄՎԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

Ազնւաշուք Կոստանտնուպոլիս Կուսակցութեան մեծ խաթարայի
ԲՆԱՍՊԱՐ ԿԱՆԱՏՈՒԶՈՒՄ
Կէտար-Ալթարաշիկի
Ր Ա Պ Օ Ր Տ

Քնասպար ապեր, ստաշ—ստաշ Աստուծոյ մի քայտը անի, որ ինձ խաթարայի մէջ քորիցի... տեր եւ չնչու մեզք ունում, որ ստոր չան փայ իրամ, նա ալ խորուգրիս տիպիկերոցն, կնանիկոցն ջերն... Մտխաւս, նմարով ճակատիս անքանց փորցանքում և իլոյ կերամ:
Դէ, տեր տես կիրես չնչու օյրերագութեան արքին:

Բացուի կոմիտեի նշանակումը անկողնու զո. Բացուի վարչապետը կնանիկը շուտի՞ք իրան վերստ, ջեռացի միջնորդի—տի Թափակցի կիրիս տարբեր նոր դաշ մանդի, եւ նայալ կնանիկը, տիպիկերը թիւ ին ճամ մեր Կնաստանց Ջամբաղ պէս կնանիս ոտերս: Աս աստիքս ալ Բացուի ան շուն կնան, մին օր Թախարի կնան շոր ան կեցրմ, մին օր զարարակցի տաշն, մին օր՝ ոտսի մատուցի շոր ան կեցրմ, մին օր՝ կնապիկի կնան, թեպ զիտն ալ ապամարթի շոր ան կեցրմ, մագրոս պիմակիս վարանդիգի մէլին արնիմ, տեսնողը նմանց և իմանել թի, սկապց ամ, եւ ալ ջոյնս Թախարի:

Բացուի տիպիկերոցնայան երկու խումբ կայ, մեր տերերիսի խումբ ևս, մերը սիսկնոյ պոլիցի, թիւր թիւրի օպիէի Թախ պէս գաստիցաները, թիւլաներ ջոպացու շուն ան կնամ ջոպացու, համար ջոպացու ան, չան ճամբար:

Չիւրիկ իմանա մեր Բացուի տիպիկերոցն և կնանիկոցը զոլջագութեան, երկու թիւլանայ խոր կնամ, թուլայ իմանա իմ օրիս զագրիք:
Աստուծ կայ, Քնասպար ապեր, պատմում Ռուսիս խեղբ ինի, իրան դուռնին ոտսխաթ կայս, որ սպալար-զագանիկը իրանց ստանիք թիւնա:

Խումբ Դորից մերթի կանչի 13-ից միլիշ

Փ Ե Լ Ի Է Տ Օ Ն

Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ի

Այս օրերս իմացայ, որ Թիֆլիս ևն վերագրանք մեր յայտնի երգիչներ Մակար Վարդիկեանը և Բէկյոր Ամիրջանը, որոնք մըլտապէս ապրում են Պետերբուրգ և Մոսկու: Ի նկատի ունենալով, որ մայրաքաղաքներում ապրելով, դրանք մտախի անդաթիւն կուեննային պետական-հասարակական-գրական աշխարհների նկատ, ոտսի Գասպար այս Կալաստիգանի գրտակով, յաջողցրի այս անգամ միայն պ. Վարդիկեանին ինտերսի անել:

Առաստան մամր 10-ից 48 րոպէ և 27 վայրկեան անց էր, երբ ես գտաիս ունեցայ սանելուն նախակտար երգչի նկատ:

—Ի՞նչպէս էր, գճ էր ձեր նայարակիցը՝ Կովկասից, ի՞նչ տրտեթիւններ էր գտնում մեր մէջ, ձեր քաղցրակալուց յնայոց:

—Աչինչ, գիտո՞ւ չեմ, բայց գո՞ւ էլ չեմ ճանա նոր նոր մարդիկ եւ երևում աղբիս և բուսական կասկածիկ:

—Դուք աւելի Պետերբուրգ էր ապրում թէ Մոսկու:

—Երկու քաղաքում էլ, իսկ վերջերս համարեա Պետերբուրգում:

—Բայց ի՞նչ պատճառներով Պետերբուրգում:

—Դա դիւրեք, մեզ համար զուգե անչափ

էլ նետարբեր չլինի, բայց և արեղէն նախանայի էլ պիտիլինի, որ այլ կերպ չէր էլ կարող լինել, որովհետև մերջերս համարեա անբոլոր Ռուսաստանի աղբը յատմ էր գեղի Պետերբուրգ:

—Հասկանալի է, այս այդպէս է, ստացրեք ինչպէս, ի՞նչ կարծիք ունեք դուք Պետական Գումայի, կամ Խարբի մասին:

—Դա դիւրեք, անչարտք է ինձ ստելու, ի նարիկ նախանայի է, որ Պետական Գուման մտղովրդական շաների պաշտպան է, իսկ Խորուրդը բուրժուացիայի և բիւրջարարայի:

—Ճշմարտեք էր ասում:

—Ի նարիկ, միթէ միշտ նման այդ չը դիւրեք:

—Ներդաութիւն ինչպէս, գիտե՞ի, ի նարիկ գիտե՞ի, բայց չի՞ նախանում:

—Եւ էլ այդպէս էր կարծում:

—Ապտեք ինքներ, դուք Ստալիպիկի մասին ի՞նչ կարծիք ունեք:

—Ե՛տն պարզ, Ստալիպիկի մասին երկու կարծիք չէ կարող լինել, նա անպայման շարքով մտղ է, բայց...

—Ի՞նչ... Ի՞նչ բայց:

Բայց և այնպէս չէ, ինչ որ սպասում էր, դիւրեք եւ նրան շուն եմ հասնում:

Նա նոյն իսկ երբեմն զուր էր գալիս ինձ, սակայն շուն նարքերում բոլորովին գտաւում եւ մեր նապոլեոնեանքը նրանի նկատ:

—Ինչպէս ստացրիք,
—Մենք միմեանց չեք նախանում,
—Հասկանալի է—

—Իւս կարծիք ունեք կայսերիկ տեսկցութեան ասթիւ. արեղք եւրոպայի շարտեղք չի փոխել:

—Չեմ կարծում, եւ նոյն իսկ այդպիսի բան չնկատելք Արասուէ Արեւելանի նոր լոյս ընծայած այնպիսիպետեան գասագրի մէջ:

—Պատկանի՞մք ինչպիսի մարդ է:

—Օ՛, շատ պիտի, շատ պատուական ոտս է, ասխա սաղաշան արեւելաներ թիւ կան մեր մէջ, բայց և եւ նրանից բոլորովին գո՞ւ չեմ:

—Ի՞նչ էր ասում, այդ ինչ պատուական:

—Բուսարարութիւն չունէ, անուր չէ, անպիտ կիտե՞ք, ինչպէս կարող էր լինել դիւրեք մեզ կուրեղ ստեմ, դուք մե՞ք եւ նախանում Պետերբուրգում:

—Ո՞չ օրի:

—Ոչ նախանայի է:

—Ի՞նչ էր կարծում, պետական նոր փոխառութեան կարիք կայ:

—Ինչպէս ստեմ է կայ և չկայ, բայց այս էլ կայ, որ Պետեր և Մոսկու մտղ շուն կայ, քանց թէ այս սեղ:

—Այնտեղ էմտուսթիւն է:

—Կարելի է և 3 կուրեղով ապրել օրական և 3000 բուրժուական, երկին շրտականանայ, բայց և այնպէս էմտուսթիւն և նա զրկանից է կրկանում:

—Ի՞նչ եւս ասում Պետերբուրգում պիտարական, արտակարգ և այլ դրտեթիւններ չե՞ս էր կերպարին:

—Դիւրեք, դա նոյն պէս մի փառուկ նայց

17 տարական աշխիցներ նայի, դերձիկի, առաք, ջանազն, նեմեզն, աս աշխից գերբերանաւ մին զտան շինի Ռուստամի գրանիցանը պահիլի՝ համար. ետով մերթի կանչի 18-ից մինչև 25 տարական աշխիցներունց. տրանց ալ տարյաթ շինի Իրեխիցին զտանը ժերթի կանչի տրանախ զի տրանը կանչեալոց, արանցանց ալ զպահիկի զտանը շինի. մարդն մին ընկնայ իմ ալ տայ: Սուս առաջի շիրարը կտակ ընդնի: Քնուազար ապի, ապետամ Ռարս ամենց անի, սա զտանը մեծ շինի հարազատկանի տեղը Գեղալ Աղարաշին զտան չորս սայաթի մէջ Գորս-Արտուրը ալի Ռարս կը անի:

Ուրեմն նայեթ Վեկալ զի մեր սիրունանը չհնչէ նիւտաթ տեր ան, եւ խելջ Գեղազար, Գեղարքաթի մէջ չհնչէ խամբարալի մէջ ան ընդոյ:

Գիւրջ տամ, նապալա անանց խալի չեպ, առաքի աս Պետարգրաթի, կեպաւոյ սկի, ետնդուրի, փեղեղուտայի, Աղարաթի զայ կեղեղե շատ կան, զտանը կեպ ան Ռուստամի զկտան, մեր Ռարսի սիրունաներան շատ կան: Ռարսի պիտը խաբար աս կաներթ Ասուս նամար սիցք ան անք, որ մայն անքին շատ թու եկաւ, նուստ ստրին աս, զայի անքմ տայլ փտըր ան: Վայը կեպ տարաւ աս խելջ տարանգրեպեց, ապետամ մին քանի որ ստը

անի: Բարցուի կանանրոց խառնակթ եւ յաւ ան խանրմ, նանց զի տար արու, մինը անկու աս Վէպ կողջ ճակեց, ան մինը շ...Այն, սա որ նային արուն թիւքցի...: մին ճակը զի՝ Քիլարանմ ան, սիրարս ինքնաբար սա:

Ան կանանր զի ստոյջ ան, թուչներ կեպարուր, ստոյ, խառն, քարս որ մայն աս փախուլա արտեպրանց զի շ...արտանն նայ զիչ և ուսում, սա որ նիւղ անցով փորց ցաւա, ընիլ չի կարցմ, տաշիթ աս անկանց սակոյլ կեպու ան կեպաւոյսկի: Ի՛ որ ստանք աս մինչև յունիսի վարջը կը կեան, թուազ քապորտներ շատ կը կրթում:

Աս տարի գորտուրներ շատ չան կեպ, գտարթ Ք. սպալում աս զի Սարուխանովի կատարովը Արշակը նեի աս մի կանչելու, որ 100 մանթ Վիլուս ութ, ալ չի տար զի սպազալ աւ Ան մին գորտուրներն ալ, նեպալ իրանց փարանն ան Նեմ...:

Երկուսիցի թաղորտս կը կրթում յուլիս անոթ 1-ին *)

Մասմ զից թամազալս զու զիր

Գեղալ-Աղարաշի

*) Կն ճակը թունը, փոյ ստոյր, զոր կըր զքս լոթ, խառն փառը մի չքե զան էլ ես պիտ պիճիլ չի զտի, իմ անամով փոթի իմ փիլիման աս միջիլ նի՛ չի զքում, եւ իմ թուաջ զքու թի՛ն է:

Դասալար Կապտուղանց

այնտեղ յոցի, յաւ ճայն է, աւելնով էլ կրգում է:

—Այն, բայց է ան չէ, ինչ որ պէտք է լինել, եւ դիտթ շատ էլ չեմ նաւանում, արեւով Սարուխովն. նա վերին նստումս արեւել է վերջնում, ինչպէս դիտը եւ միջինը կամ ստորինը—զա սխալ է Իւսը միտասակ չէր կարող բարձրանալ և առաջին և միջին և վերին՝ մանուսրդի յարբ. նապանում էր:

—Բարդովին նախանում եմ, ի նարկէ, երբ որ բարձրանում եմ, յարգում եմ, սիրտը սկսում է քարտկել:

—Բուցի դուք սարահամալ էր:

—Ի՛նչ էր ստամ, արդէ քանն և երկու տարեկան եմ, ինչպէս կարելի է:

—Ինչու չէ՞. Բո՛ւ կայ, զա ամենայն սամանում է սիրահարեալս:

—Ներգութի՛ն, բայց եւ արդէն տամն և ետթ տարեկան սամանում սիրահարում էի:

—Նու, ինչ կայ որ, Պետարգրուած սիրահարում եմ ետթ տարեկանից մինչև ես թանտանն և ետթ. զա ուղղակի անքանսնայ է:

—Բուցէ, Անայեղ խնդրեմ, Պետարգրուած եմ կարծիք կայ ստանալով նայեալ կան զարձիթ ծախել:

—Ո՛հ, մի անի տար ինչ այլ: Ցաւալ է, դուք նայելը դիտէր, շատ ստարթի մարդիկ էր. Իսկի չգիտեմք պոլիտիկա քանեցին:

Գիտեթ թէ ինչպէս ներ մենք Պետարգրուած մարտարեւում:

ՕՐ. ԱՆՔԱՆԱԿԱՆԱԾՆԻ

Ճիշտ սաս տարի օրէս սառջ, Մարջ նարցրի տարբերը ճճանումթ տարբ. է կերխասա, Գասասխանց մարիկըր: Այսօր զարմուտ պատանելով նոյնը նարցրի նորանից. ճճնը է մքանում սասունթի մէջ, Գասասխանց մայրըլ ինձ: Այն, շնտ կան կոյս աղչիկներ, Որոնք քառատն տարբում— Դի՛նչ նրատամ են տասունթի մէջ եւ դրաները պի՛նջ փակու... Լիլիպուտի

Ն Շ Ա Ն Դ Ր Է Գ

Բարեկամներք տանը լցել ին, սան վերի կոյսը երկնց կանն: Արարը վից-վից արդէ կըր ին, նարջ-նարջ ուղ զիցն է բանը:

—Էն մեր Լը՛նցն է, մարկ, ճանչում են, իրկ էն նաստարուն ձի է, որ նայեց. նորս բերի-մուքայե իս փոխեանում եմ...: տասունթ շնայ զուարթ մարջ նայց տակը:

—Բո նշանանն է աղչիկ, չգիտեմ, նա

—Ձ, չգիտեմ:

—Դ՛ւ անանում էր, այլ յա չէ:

—Գրական ինչ նորութիւններ կան Պետարգրուած:

—Պարիջն ուշիմ, եւ զարտաւում եմ մի բանումն և մի ոչին, կէս զարտաւութեամբ:

—Մարթի Գորկին ի՛նչ կալու:

—Գիտե՛ք, կըրց, ինչն էլ ստուս, որ իրա բարձր չէ գրականութիւնը, նորից գրաց ժաու քառսակնիթի մէջ, վերջն էլ նեապալա Ռուստամանից, չիտայ Բուպիլույում է սարգում:

—Լիւնդը Անգրէկին ճանաչում էր:

—Ինչպէս տասմ չէ՞: Ահ էլ ցանկալ սարահալ, թէ՛ն արթ կայ ճանթանալու: Ես տանիլ չեմ կարող նրա գլխատանուր:

—Գորիչիլիլին տեսն ճայ:

—Ի նարկէ ի նարկէ, դիտէր յա աշխուղ էլ չեմար չէ. նա անկանում ստարտըլ է թէ ինչպոյ՛նեման, բայց խոյրը դուրս է:

—Նրան ձե՛մ նեա կարելի է նամեաւսակի մեղանում:

—Յա քառանկ փափուկ նարջ է խկապեա ոչ ոքի, արմկանն մենք սոյնպիս փորք կըր, որ պորիչիլիլներն տայս ընդուսակութիւն շաները, թէ՛ն նրան յար է նաման մարդիկ կարող իր գտնիլ:

Որմանն շատ նայեցի և դրապղեր մալուտարո դէ-կանտո Մակարո Վարդիկանիլին, առաքի ճարտարապետիւն յայտանքի և նեապալ:

բանս զիսի Թագա խաղն աւ ել ինչ ազգիկ ես, ծամ կարած չտես, չես տեսնում քեզի աչք ունայդ կենա...

— Եւ շատնա ինչ է, ընդ մտառք մարէ, բայցի մեր պատի տեղեկքն ա Նիքս...
— Դէ՛հ ձեզ, սգար, գահր ու զահրմար է, կատես հիմիկայ ազգիկ չ լինես...

Մինչ մոր գտար մէջ չոր քամի անցաւ, էրեկի ձայնը յանդարձ բարբարացաւ... Եւ չանդիտա որքան, կոյտերն ընկեր... Տերիկ լուսիկն անսամեաներէն Թառնը հարած փակն ոտքի կանգնեցաւ։ Երբ նա ազգիկն ծանր մտեցաւ, «Վարէ, պապիկէց ես վերջնում եմս... Եւ այդ ազգիկը ուշաթափեցաւ...

Շատէւ-Արար

ԴԷՄԻՅ-ԴԷՄԻՅ

Մտկիկը ամենաբարձր ու փոսանգուտըրը, կեանքի ծամը է, պէտք է բաժն լուսարդ ու ճանաղ զեկանայ լինել, չկարողես ճամար։

Կերի ամենաբարձր բազրուսիկները — Գարնանուսիկներն է։

Սուտը — ցեղի պէս ուսում է նորոյ ամենապատ Թիկիկները։

Քէ որ չես ուզում ձեռնած լինել՝ բարբի չու ձեռնիք։

Եթէ կուզես նշանակել իբրեւ խելագ, ամենին է ամեն ինչու պատասխանիք բաշտ։

Ճշմարտութիւն մի որտեղի, թէ չէ փոսանգուտ ես գ ժ ժ կուչուցաւ։

Մրատուսիկան ծաղիկները, կենդանի ծաղիկների նման, լուսնի քամի Թարս եմ։

Հաստաբարձիկն լինելու ճամար՝ ամենին պիտի կուչի ե ոչինչ չընէ արտ ճեմուցում, նա պէտք է միշտ գտաբարկ լինի։

Եկեաք նա չէ, ով խելը ունի, այլ նա, ով կարողանում է հարկաւոր զեկարած յիմար ձեռնարը։

Յիմարը չէրա է ապրում, նրանից քիչ է պահանջում։

«Զառ ձեռքը շարժի գիտեցա, թէ ինչ է անում ա՛րք»... այդ պատճառով, երբ ու՛րք կոխում ես գրատարկի մէջ, ձախով պի՛նդ պահիր գուտը։

Այլը աչի տան մէջ գիտաւոր կը լինի, ուր կերէր զուրկ չուտի։

Ամենախոստանն մարդը կարող է յի-

մար գրատեան մէջ լինել, գտնելով սարտադնիկ չըլնում։

Կիսի ընկել է.

- Եւսի քան, նանի, էս ինչեր են ստում։
- Ի՛նչըն, սիրելի։
- Ար առեց տարի կանար շատանում եմ, ապամտղոյիկ քանում։
- Եր ճամար սիրելիս, ես էլ եմ նկատել, որ ինչ երբեքստարդի նայում եմ, կանայցի նշաններ եմ տեսնում վրան։

Մտաբանկները.

- Դու ինչպէս ես ողորմութիւն ինչբում։
- Ես ուշադրակ ուղղակի բողբոջ եմ բռնում։

Պ Ա Տ Կ Ե Ր

(Մամրանկար պ. Այլունըրկի).

Տանորի՛ք՝ ստանձնաւնեանէն է։
Բագակաթիկ վրայ կուչ կեան յասում է մի երեսաստղ կին, ձեռները ծրնկներէ մէջ գրած։

Ամուսինը նստած է գրատեղանի մօտ ե մերթ ծնում է, մերթ տեղից վեր կենում, յետ ու ստա՛յ անցուցարձ անում ստանձնաւնեանի մէջ, նստում, նորից վեր կենում, քայլում, նորից նստում...

Բոլորովին չեն նայում իբր երեւի։ Երկար ու ճար ընձմիկում է։

Ամուսինը գրատեղանի զտոյնից նստում է մի փայլուն սարձանակ։
Երբեքստարդ կերէ, որ նայում է մի կողմ, անկատարիկ կերպով ցնցում է, բայց նստ է անւարձ, ստանց զիբքը փախելու։

— Մտեցիր՝ տեղեկանի, Թայմանդ, — լույն ամուսնու ձայնը։

Կերէ վեր կենում տեղից, մտնում է տեղեկանի։ Ամուսինը խողովակի մէկը տալիս է նրան, իսկ միւրս կննն է վերջնում։

- Միբանարից տեղեկանի ճամարը։
- Լուսիկն է։
- Միբանարից տեղեկանի ճամարը...

- 957 — 120.
- Կերէ գտնանարում է է ասում խողովակի մէջ.
- 957 — 120.

- Լուսիկն է։
- Խոսողը Թայմանդան է...
- Թեկալորում է ամուսինը։
- Խոսողը Թայմանդան է...
- Կերկում է կերէ նրա ձեռից։
- Փոքրիկ ընձմիկում տեղեկանի մօտ կանար շարժապարհիկ ճամար։
- Ես ամբողջ օրերով ստանձնում եմ սիրուց ե յուզմանից... նորովն կանար...
- շարժապարհիկ է ամուսինը։
- Կերէ կերկում է։
- Ապրտ ստանաւ ամուսինն յանկարծա-

կի մեկնից տեղից երեք օրով։ Իսկինն ուրի Թայմանդիկ մտ... Նորից չուզում է ամուսինը։

Լուսիկն է։
Ամուսինը վերջում է սարձանակը Կեր շար խոսում է տեղեկանի մէջ մտի, ինչ որ ամուսինը նրանից։ Գառախտան լույս։

— Մի գար, նա տանն է, նա տանն է, գիտէ — յանկարծ ապագայից կերէ տեղեկանի մէջ։ Ամուսինը շարժապարհիկ է սարձանակը ե պատրաստ է արձակելու։

Կեր անթարթիկ նայում է ամուսնու աչքերի մէջ, ուղիղ կանգնում է խորին վշտի արտայայտութիւնը աչքերում՝ պատրաստ մահ ընդունելու։ Ամուսինը վաշը է գցում սարձանակը, մտնում է տեղանին ե նրանում է երկար լուսիկն։

— Անա թէ ինչպէս է լինում, երբ կերէ իմպալուն է անկեղծօրէն է սիրում... Սակայն ձայնով ստում է ամուսինը։ — Կեն, Թայմանդ, Աստուած քեզ չեմ։

Կեր գանդաղ քայլերով դուրս է գալիս անկեղծից։

Տայ։ Տեր-Նոյնիան

ՍԱՖԻՐԻ ՄՏԵԿԻՅՅ

Դրամիտի մէջ կենդանիները խոսում կերէ, ճեռակապէս նրանք է մտնում կեն, որովհետեւ ստանց մտանակն խողի՛ք՝ մարդկանց ամենապարհիկ նրատեսութիւնն է։

Ասում են՝ կատուն կեղծիքը սիմվոլ է (խորհրդանշան), դու սիմվոլ է։ Մարդը տեղի կերծ է քան կատուն։ Վերջինս ձեռն է իր մէջը, ի նշան շարժապարհիկն որ իրան յայն, իսկ մարդը մէջը ձեռն է, ուրիշներին յայնու ճամար։

Մարդը կարող է անել ամեն բան, Բ՛ն որ ուզում է, եթէ միայն կամենալ ձեռք գարկել սնն բանին, ինչ որ կարող է։

Եսա կերէր կան, սիրել ստած բանը չէ գիտեն, բայց ե քիչ են անպիտանները, բանը միայն մի սիրային կողմ ունեն։

Կեռ է մտաւայրիկ մէջ մեծ նմանութիւն կայ։ Քէ մէկին ե թէ միայն յանկար քանար ճամար ես տեղի շատ վարում, քան թէ ներքին արժանաւորութիւն ճամար։ Քէ մէկին ե թէ միայն տեղերը պատրաստ են սիրով երանց զուտին ապագան։ Քէ մէկին ե թէ միայն միշտ մի որեւ բան փայլած է աննեում. թէ մէկին ե թէ միայն ունեն անզարգ շարժող ձեռնակ կամ թղու։ Քէ մէկին ե թէ միայն տեղերը միշտ էլ գործում են, եթէ միայն անցան ճամարած լինեն նրանց անպիտանութիւն մէջ ե վերջապէս, թէ մէկին ե թէ միայն՝ Տայիկ կը գտնես մի զոյգ, որ լուս գործէ։

ՄԻ ԼՈՒՄԱՆԿ ԴԻՇՆՐ

Երեղ պարտիզում ծաղիկները մէջ
ես պատահեցի չեմայ մի կոյսի,
նրա նայաքը կրակոտ էր անշիջ,
Փայլուն աչքերը նման էր լուսնի:
Չեզուժք բանած մի փունջ ալ վարդի
չեղ սառնջ գայլով, նա ինձ ներեց.
Առ, սաաց, առ էս ներ այս կեանքի.—
Առ, այն եմ սայխ, ինչ կեանքն ինձ
ուեցի
Ս. Սագար

Հ Ե Ռ Ա Պ Ի Ր Ն Ե Ր

Վիլյամյուզովի, յունիսի 5-ին,
ցեր. 11 ժամին:

Պարզի ըն մօտ խաղաղիւտ, օրերդներ
խորջ ձերբակոտեց թերթիք ախտասեղ
Ֆեոգու-Ապարաշին: Նա չիք ասին նսսած
զուտին էր սանրած, երկաք մտերի և
նրան անհամարապատասխան կողանցիկ թա-
քարի նազարեց ծամնեց:

Պեղալ-Ապարաշին փորձ արեց փախչու-
ն, սակայն օրերով նրադադարանեցը դա-
նակով վերադարձեց թերթի:
Վերք անվասն էլ Վերաբրին ուզա-
կեցի Պետերբուրցի բուժույտ:
Նրկուրին կանաչ և օրերդներ բուլ
կո առերին ուսումնասիրում Պասուլ է, որ
օրերով նրադադարանեցը կր ծակուտ թերթի-
ներ—սինխայոց Պրպոզացատարիկաներ կեա:
Չեղբուխայոց օրերով, քի 50000 բուլ-
սախ ունի, ձեռ խոջեղի յունիսի թերթի-
ներ զարուն Անարարարի:
Կալալուդարեցի ցնծութեան մէջ է:
Մաղբառեցի Չարիարիկ

Պետերբուրցի.—Ցերկ, ժամի 2-ին

Այսով ըրին խաթարայիտ Ֆեոգու-
Ապարաշին: Նա վերադարձ է թերթի,
կանաչ և օրերդներ ցուց արին նրա
զանրոց սառնջ, որով զի ստիպին բէջներ
բն շոյունի նրան:
Պետերբուրցի ցնծութեանց, կանաչ
յուն նաւակեցին:

Վալտիարեցի Ալաուզովի
Պետերբուրցի 6-ին յունիսի:

Վերադարձ խաթարայիտ Վեգու-Ա-
պարաշին նրանցանցեց անյայտապէս է
Կանայց և օրերդաց չլիսունում սուչ է սե-
րուն է նրանցանցի չեկարբ կանայց կող-
մից մի քանի սպառի ստուշ արեց:
Վիլյամյուզովի, 6-ին յուն, երկու
ժամի 4-ին

Պեղալ-Ապարաշին անհամարապատաս-
խանապետուն պէս, օրերով նրադադարանեցը
և օրերով Անարարարի ուզալճախեցի,
թերթիներ խորայէ նշաններ են նշա-
րուն:

Օրերով Մանրատակ

Մ ա Ր դ.—Ասե՛ր նաւոց չկայ, նամա յուս
ժամաւ ս արևի, էկող տարբ կի՛նի:
Կ Ի Ն.—Քաւ Երտու էլ իր բանեց տարբ:
Ս. Ե.

(Պարզ. պարտիզներէց)

Ռ՛-՛՛ մայրկանն, այգու դուռ բաց արա,
ես գարզ ծաղոլ չեմ:
ես ինձ նամար մի վարդ ունեմ,
Վարդիկ կարտա չեմ:

Ցանրեղ զրտա թափ մի տար, Նոյնն, որ
սիրտս կտորածն եմ,
Մօխերի պէս, մտա կրակի վերայ նսսածն եմ,
Արին արած չեմ, մարդ սպանած չեմ,
Միտուն քո քաղոյր դէմքիդ սիրահարած եմ:
Պանդուխտ բազլ

Մ Ե Ճ Գ Ր ՈՒ Մ Ե Ն

Ն Ճ Մ ՈՒ Մ Ե Ն.

Վանքի ամրոջ միարանուիներն այսօր
ստանանին ստանանին ձեռագրիներ ուզարի-
ցին Պարիզ պ. Արշակ Չորանանին, որ
խորամանկիքի նամար յուսով սուրբէկ Վե-
նանցի մահրայ տարած սառնջն—կեղ-
բուն շեքեր նամարները: Միարանու
իներ քրտում կոչայքեց Չորանանի այց
նամարի ստուրգարոյր կարե: սակցում
չըլնանի մէջ գնի ու կախիկ քրտաց ըտա-
կարանի չորս գտարեցի:
Թ Ի Ֆ Ի Ե Ն.

Գրանկանայ՛կաներ ծաղով բիսմայն օր-
բայց, Ամենայն նայոց կաթողիկոսին ներ-
բայցանցի մի ուղիք, ժամանակ անկույտի,
որ կաթողիկոսն անպատահաւ ընթանալ Չօ-
րանանին ցոյց տաւ ուղիքով:

Ն Ճ Մ ՈՒ Մ Ե Ն.

Միարանուիներ օրեց, Վեհափառին
խոջը, որ Չօրանանին չքուրիկ էնթի-
սանի զարգանութի նամար:

Գ Ա Ջ Ա Ն.

Այն պատարանուիները, որ՛ ստանայք
ստանում էր Վեհափառին բոս պատշաճի
ընդունելու նամար, զյուսն չեկան Նսարա-
կուիներ միանայն որոշեց կաթողիկոսին
չսակցանց ծախսերի փողը, պահել Չօ-
րանանին ընդունելութեան նամար ծախսի:
Այսովի թուրքը նսսատաւ նսսատում են,
որ Վեհափառը նեց որ կարող է նամարիս
նամարները, խոյն. նրան նրախելու. և
էնթիսան:

Օգրգայիկ

Կանայց յիշողութիներ նսարարքի է.—
սառնին սիրահարին 30 տարի սեղանելուց
չեղա էլ չեմ ծոսանում, իսկ վերիքիներ
ժամանում են 3 օրից շնայոյ:
Պարզմ. Անցր Մախաթովիչ

Ն Ի ՈՒ Մ ՈՒ Մ Ե Ն Ե Ի Ա
է Ե Դ Ե Ն Դ Ա

Աստուծ կեր ժարգուն սեղծեց, սեկց
նրան 30 ամեայ կեանք: Մարդուն թիչ
թաց այց տարբքը, ուսար դիմեց Աստու-
ծան. Տեր, զու ինձ սեղծեցիդ, սեր և իջ-
խան կարգեցիք թուր արարածների վրայ:
բայց թեպետեց չէի սպասում այցդտիր մշա-
ստաթիւն: Ինչ ես կըրցեցի, և ի՞նչ էմ քանի
տարբ էլ սակայնես կեանքս վրայ:
—30 տարի խումձ եմ էշից և տարիս եմ
թեզ, սաաց իստած:
—Բիւ՛՛ է, Տէր,
—Լաւ. 30 տարբ էլ խումձ եմ չնից տա-
լիս եմ թեզ:
—Այլ էլ թիւ է՛:
—Եթէ ես մշտա եմ եղել, զու էլ շատ տա-
գան ես եղել: Լաւ 30 տարբ էլ խումձ եմ
ուշայց և կապիկեց ու տալիս եմ թեզ. բա-
ւական է:
—Այո, Տէր. միայն խոջընք բացատրել,
թէ էլց անստանաններդ իլաձ կեանքը,
Քիչ նշանակութիւն ունի ինձ նամար:
—Երբ, արարած, երբ ես թեզ սեղծեցի
սեկից 30 ամեայ կեանք. դա ամենանշա-
նիկ կեանքն է, երբ մարդ ժիւ է. սառնջ
և անօրայթ: Անցար 30-ից և պատկերեց—
զործար էլ—Կնոջ պէտքէ շայտան և էշի
դէն թաւ անեա, զու. արդէն էլ ես: Անցար
60-ից—մուսնում է ամրոջ մարմնիդ, ոչ-
մից դաւանանում է թեզ և ամեն որ նայում
ու մրտում ես շուն պէս: Անցար 90-ից—երե-
պի վրայ նաւարում են կրճեցիներ, զրու-
իլը քաղապետում, աչքեր կզոտում և
մէջերդ կողպ է զուրբ ընկուն և զու կա-
տարեց սակայնտար ուստ և կապիկ ես:
Ե ի կալո

Ն Ա Ր Ց Ե Ի Ր
Ինչիցն է որ նոր-Պարսկաններ, սեկի
շուտ կամ Չնայկան են դաւանել, կամ
տալիս զինորտա:
Կամ ինչ պատշաճով Մախաթովիները
անպայանն Պաշտակախան:
Մ՛՛ղբեր են մեր կեթարիկները:
Կան արցից տեր մէջ յառայարիական-
ներ և զործով և խորով:
Ա. Ե. Տ. Ա. Ր. Ա. Կ. Ո. Ի. Մ
Կ Ի Ն.—Քաւ, յիգին իր դեպեցի:
Մ ա Ր դ.—Բա խորբ որդինս ա, որ գնա-
նի չիս:
Կ Ի Ն.—Չր մից ա, նաւոլ կմը

Ա. ՏԷՐ-ՂԱՉԱՐՅԱՆԻ
Հանրամատչելի
ՔԱՌԱՐԱՆ ՕՏԱՐԱԶԳԻ ԲԱՌԵՐ
ԵՒ

Գործածությունն սկսված մեկնրի ու
դասնամեկնրի

Անհրաժեշտ մեկնարկ քաղցրներ և
զբոսի կարգալիս

308 կրկն. հատով գինը 1 թ. հանապարհա-
ձարավ՝ 1 թ. 20 կ., գուճարով սուրբական
գինը՝

Գինն՝ Թիֆլիս: Кавказская Книжная
Торговая Захарія Грэкурова. Հանապար-
հաճարը գինը վրայ է

Ե Գ Ի Գ Տ Ո Ս

ԼՈՒՍԵՐՆԵՐԵՐԻ

Լրագիր Աղլալին և Գաղաթական
Հարսերի կրք սնդակ
Արասանան 15 ֆրանք
Հասցեն՝ Loussargt—Aren V. P. 868,
Le Gaire (Егyпtе)

ՔՐՈՎԵՑ Է ԲՇՈՒՆԵՐԳԵՂՐԱՌՔՐՈՒՆԻ

1909 թ. յունիսի 1-ին

Գ Գ ՈՒՆ ԵՐ ԵՐ

Բազմաբան, հասարակական և անտես-
կան շարժումներին
Բաժանորդագրից. Բազմ. մեկն տարվա
վրջը 2 թ., Բազմուց շարք՝ 2 թ. 50 կ.,
արտասանան՝ 3 թ., հատով՝ 7 հոգու:

Հասցեն՝ Բաքու. Типография Н. А. Эр-
ваншова, Редакция „УГИ“. Գրամ և տպա-
հանրարձ նամակներ ուղղել՝ Բաքու, օտով
Սրախշայի և Молоканск օւլ., ճոմը Կու-
սիս, ճոմու արաչու Մարտյուսու Կարգա-
չանչու:

ԱՊՐՈՒՄԵՆԻ
МАМЕДЪ-АЛИ
ШАХЪ

Современная Персія

Александрополь тип. Ширакъ 1909

ПРОДАЕТСЯ } Въ Тифлисе книжная
} торговля Гуттенбергъ
} Въ Александрополѣ
} Типографія Ширакъ

Լրջ տեսա և ճանաչու՛մ է

Բ Ս Ա Ն Շ Օ Ր

ՕՐԷՆ ԶԻՐ ԿՈՒՌՆ Է

Գինն է 5 կոպ.

Խճաղից-հրատարակող՝ ԱՕՏ. ԵՐԻՑԵԱՆ

ԿՐԿՆԱԿՈՑԻԿՆԵՐ
„ՊՐՈՎՈՐՆԻԿ“

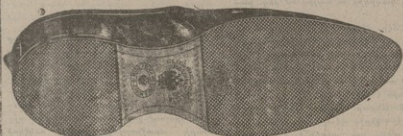
Ա Ր Տ Ո Ն Ի Ա Շ

Անհապար Աշխարհում

ԱՆՊԱՅՄ ԱՆ
ԵՐԱՆԵԱՍՈՐՈՒՄԻՆ
ԻՐԱՎԱՅԱԶԻՐ ԶՈՅԳԻ ԱՆՕ.
ԲԻՆԱ ԱՄՐՈՒՄԵՆ
Հ Ա Մ Ա Ր

Ամենատպին և ամենարժքը անբռնեան, լաւ յատկութեան, չքից
ֆասունների և ամենալաւ գործածուող նիւթերից

ԱՐՏՈՆԻԱՇ

ՆԵՐԿԱՅՇՏՈՒՑԻԶԸ ԵՄԲԵՂ ԵՆԵՐԿՈՎԵՍԻ

ԿՐԿՆԱԿՈՑԻԿՆԵՐ

ՊՐՈՎՈՐՆԻԿ

1888

ԱՆԵՐԿՈՎԵՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մ Ի Ի Ն Ի Ե Ի Վ Է Յ Ս

ԹԻՖԼԻՉՈՒՄ ԵՒ ԲԱԿՒՌՈՒՄ

— Ինչպէս պահեւեր, երբ մէջ տեղը չ'... - ր յարց կայ:

— Այն ժամանակ, երբ մենք սիրում ենք միմիանց, շահասի մասին խօսք անգամ կարող չէ լինել:

— Ուրեմն ինչ անենք, երբ կանխատորականները արգելք են հանդիսանում մեր բողոքաւորութեանը:

— Ինչո՞ւ նոր կանխորդիւմն, նա անկասկած աւելի մարդասեր կը լինի,

— Գի՞մենք, թող տեսնեմ, հարկայ արդե՞ք մեզ իրարից բաժանելու, երբ կրկինն ինքն է մեզ զուգաւորում:

Նորանգապներ արգելել է խմբագրութիւններին փող նստարել աղետարներին համար.

Է ՋՄԻԱՍՆԻ ՃԵՄԱՐԱՆԸ
 Երջանիկ տեսող (Պ)Ս. Կանայանն և իր
 18 սանները:

ՋԲՕՍԵՆԻՔ ԳՕԴՈՒՄԸ ԵՂԵՆՆԵՏԻՆԵՐԻ

Վեճաթ. Գ. Դիւստեյրիկի